

Konceptualizace UR jako předpoklad pro hodnocení

doc. PaedDr. Tomáš Háek, PhD.

Anotace přednášky

For many, 'sustainable development' is seen as something of a dirty phrase.

Smith, J. 2019

Literatura

Studijní literatura (vybrané kapitoly):

- Smith: Sustainability, Wellbeing and the Posthuman Turn (1. Kapitola)
- UN: Measuring Sustainable Development (1. Kapitola)
- Stiglitz et al.: Report by the Commission on the Measurement of Economic Performance and Social Progress (1. Kap)
- Stiglitz et al: Beyond GDP – Measuring what counts (dle zaměření studenta)

Doporučená literatura:

- Metody kvalitativního/sociologického výzkumu

palgrave▶pivot

SUSTAINABILITY, WELLBEING AND THE POSTHUMAN TURN

Thomas S. J. Smith

CONTENTS

1	The New Sustainable Development Agenda: An Introduction to Measurement and Conceptualisation	1
2	Our Calculable Earth: The Abstraction of Nature and the Death of Environmental Politics	19
3	Our Calculable Selves: The Rise and Hegemony of Well-Being Discourse	43
4	Ecological Ethics of Care and the Multiple Self: Revisiting the Roots of Environmentalism	63
	Index	91

Jak se vyrábí sociologická znalost

MIROSLAV
DISMAN

KAROLINUM

Hedvika Novotná, Ondřej Špaták, Magdaléna Štěrbová Jonáková (eds.)

METODY VÝZKUMU VE SPOLEČENSKÝCH VĚDÁCH

FHS UK

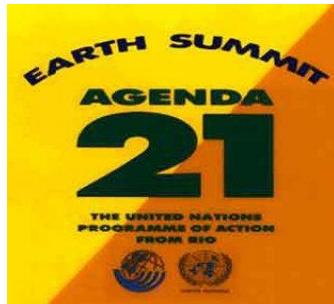
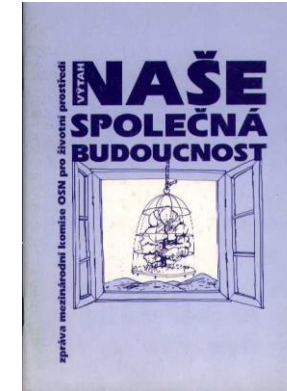
ZÁKLADY KVALITATIVNÍHO VÝZKUMU

Anselm Strauss - Juliet Corbinová

SCOP

Udržitelný rozvoj – strategie rozvoje

Udržitelný rozvoj je takový způsob rozvoje, který uspokojuje potřeby přítomnosti, aniž by oslaboval možnosti budoucích generací naplňovat jejich vlastní potřeby

Summit Země (konference o životním prostředí a rozvoji, 1992 v Riu de Janeiro); Agenda 21

Evropa 2020: strategie pro růst Evropské unie

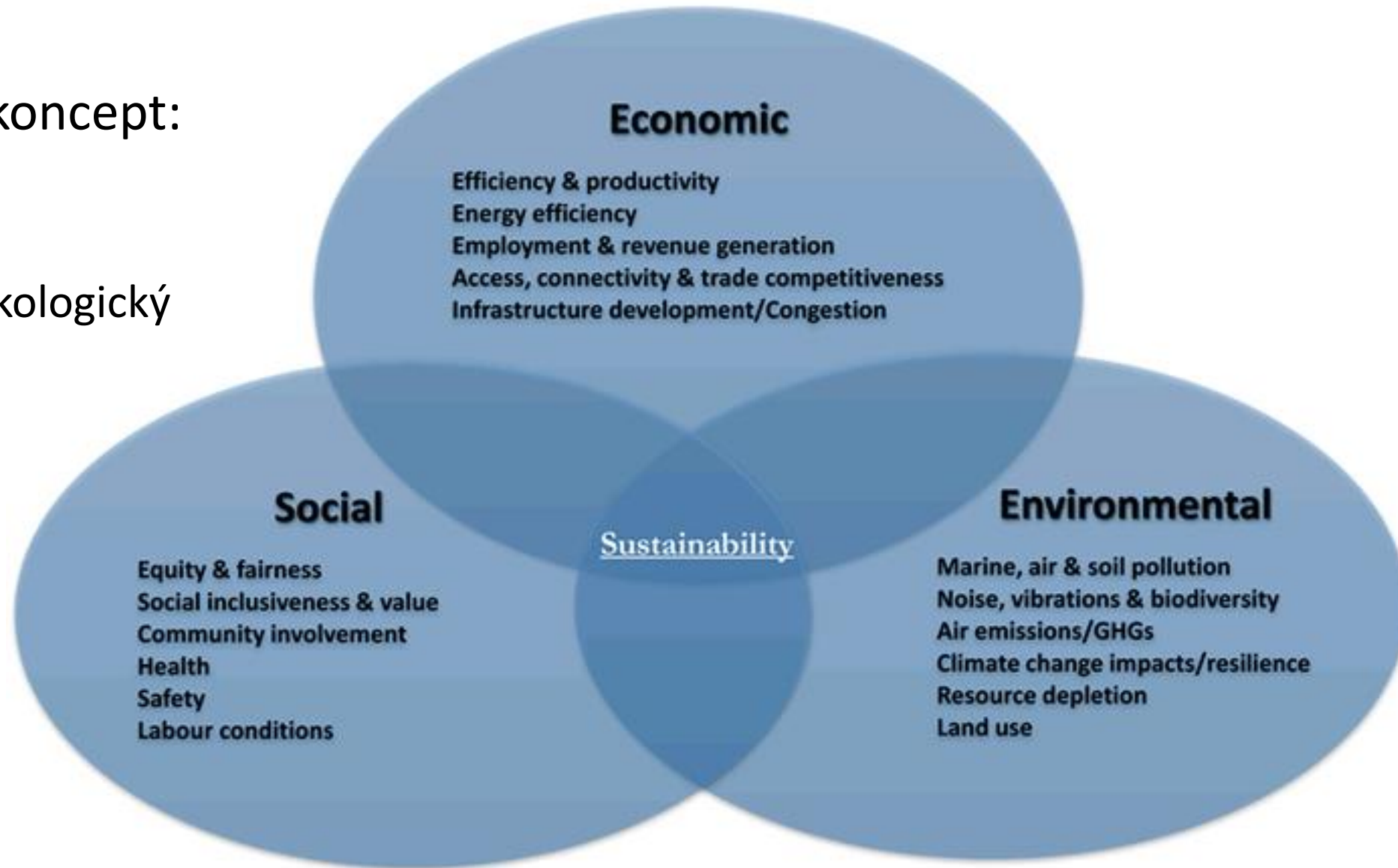
EU má dosáhnout růstu: **inteligentního, udržitelného** (podporou konkurenceschopnější a ekologičtější ekonomiky méně náročné na zdroje); **podporujícího začlenění**

Udržitelný rozvoj

UR je vícerozměrný koncept:

- Ekonomický
- Sociální
- Environmentální/ekologický

Zákon č. 17/1992 Sb. o životním prostředí

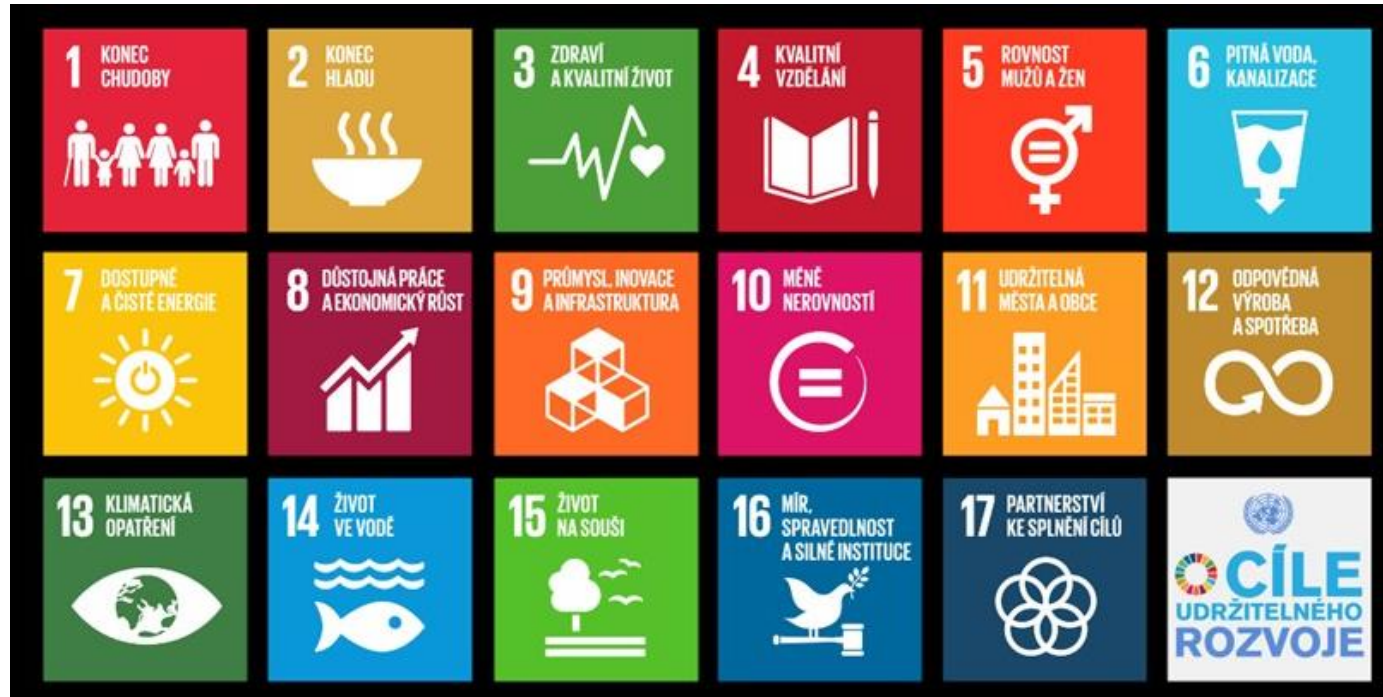
Trvale udržitelný rozvoj –

takový rozvoj, který současným i budoucím generacím zachovává možnost uspokojovat jejich základní životní potřeby a přitom nesnižuje rozmanitost přírody a zachovává přirozené funkce ekosystémů.

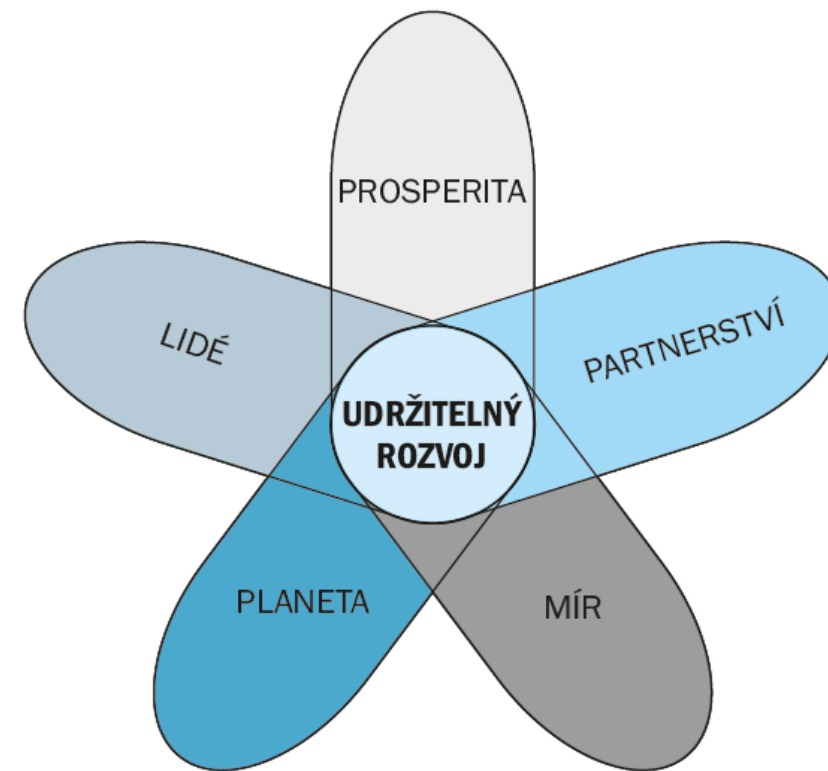
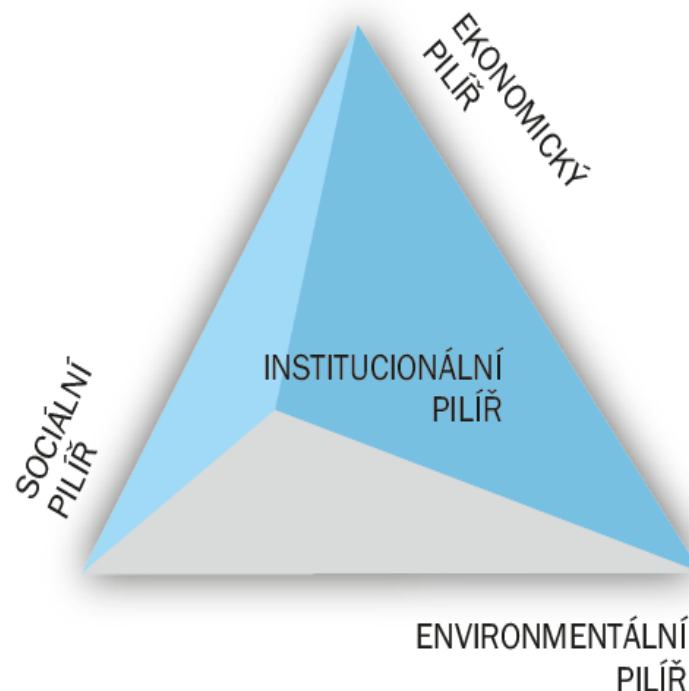

Agenda 2030 - Cíle udržitelného rozvoje (SDGs)

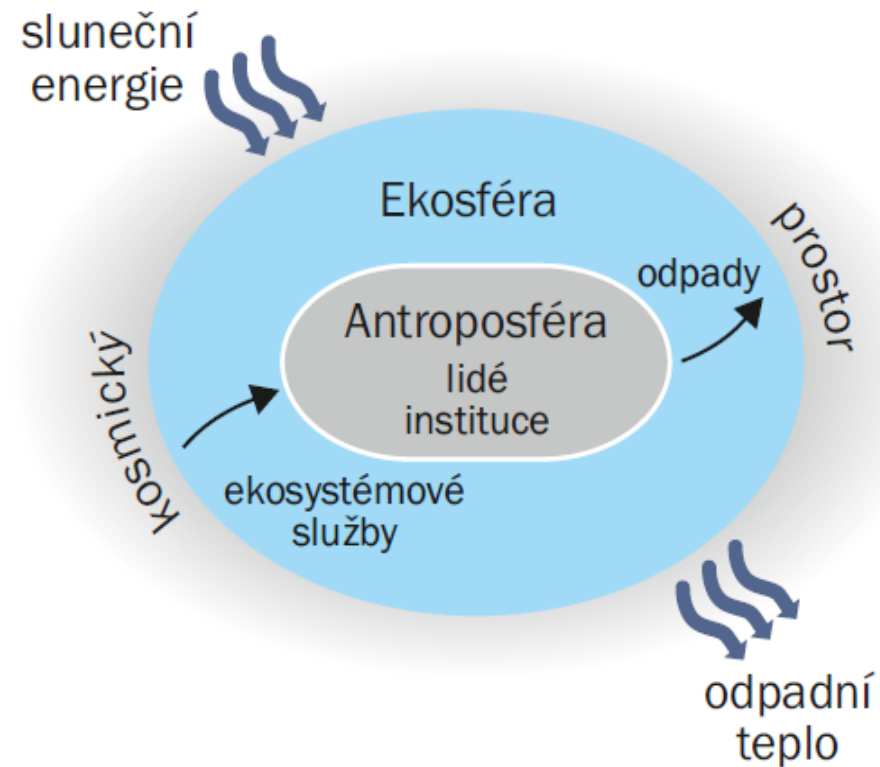
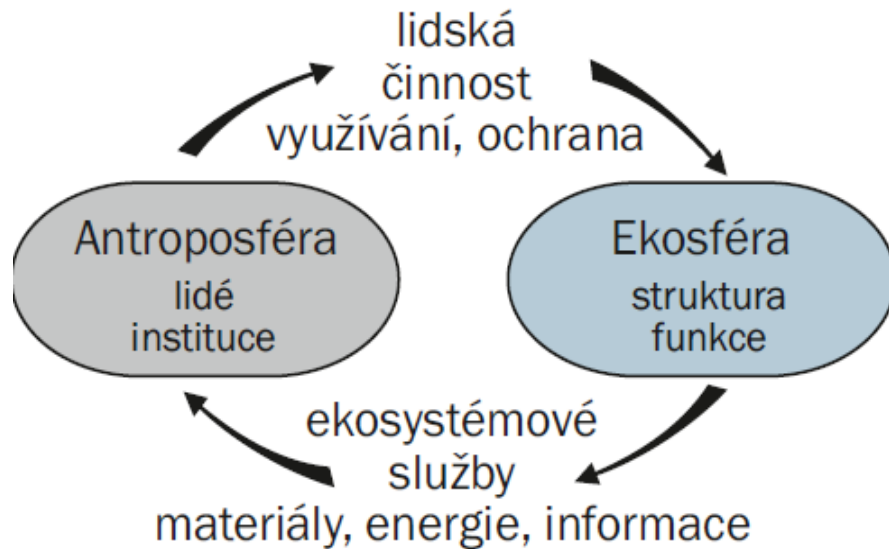

...However, given this broad scope, the SDGs have been described, variously, as 'vague, weak or meaningless' (Holden et al. [2017](#))

What the f.ck is this?

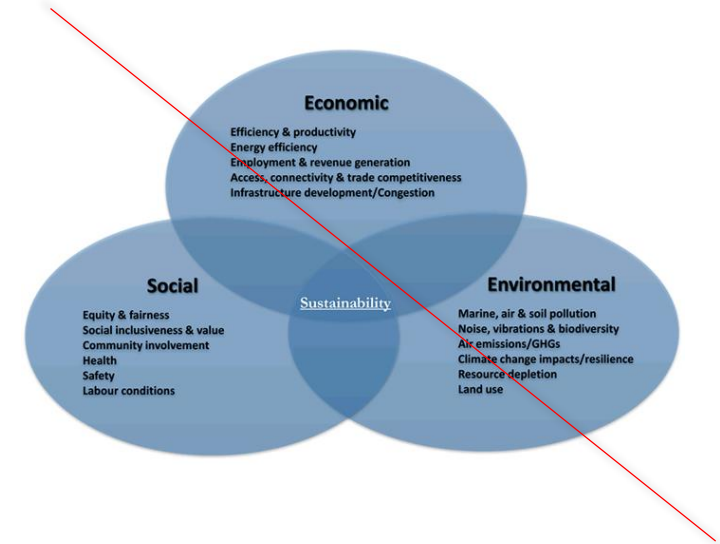
Přijatelná konceptualizace vztahu člověk-příroda (UR)

Co potřebujeme ?

Koncepční rámec pro hodnocení UR

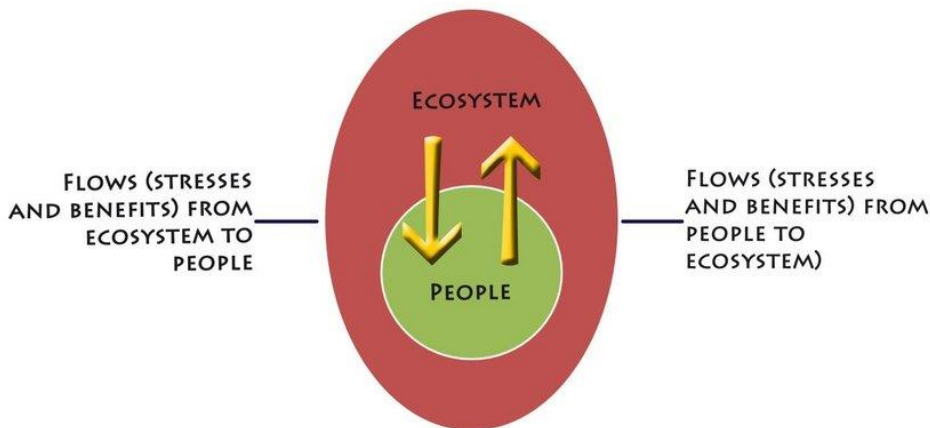
- Koncept
- Indikátory

Environmentální udržitelnost

Principy (H. Daly):

1. poskytování zdrojů (suroviny, potrava) – prostor ?!
  - Obnovitelné – rychlost regenerace
  - Neobnovitelné – rychlost substituce
2. absorpce odpadů (poskytování propadů (sinks))

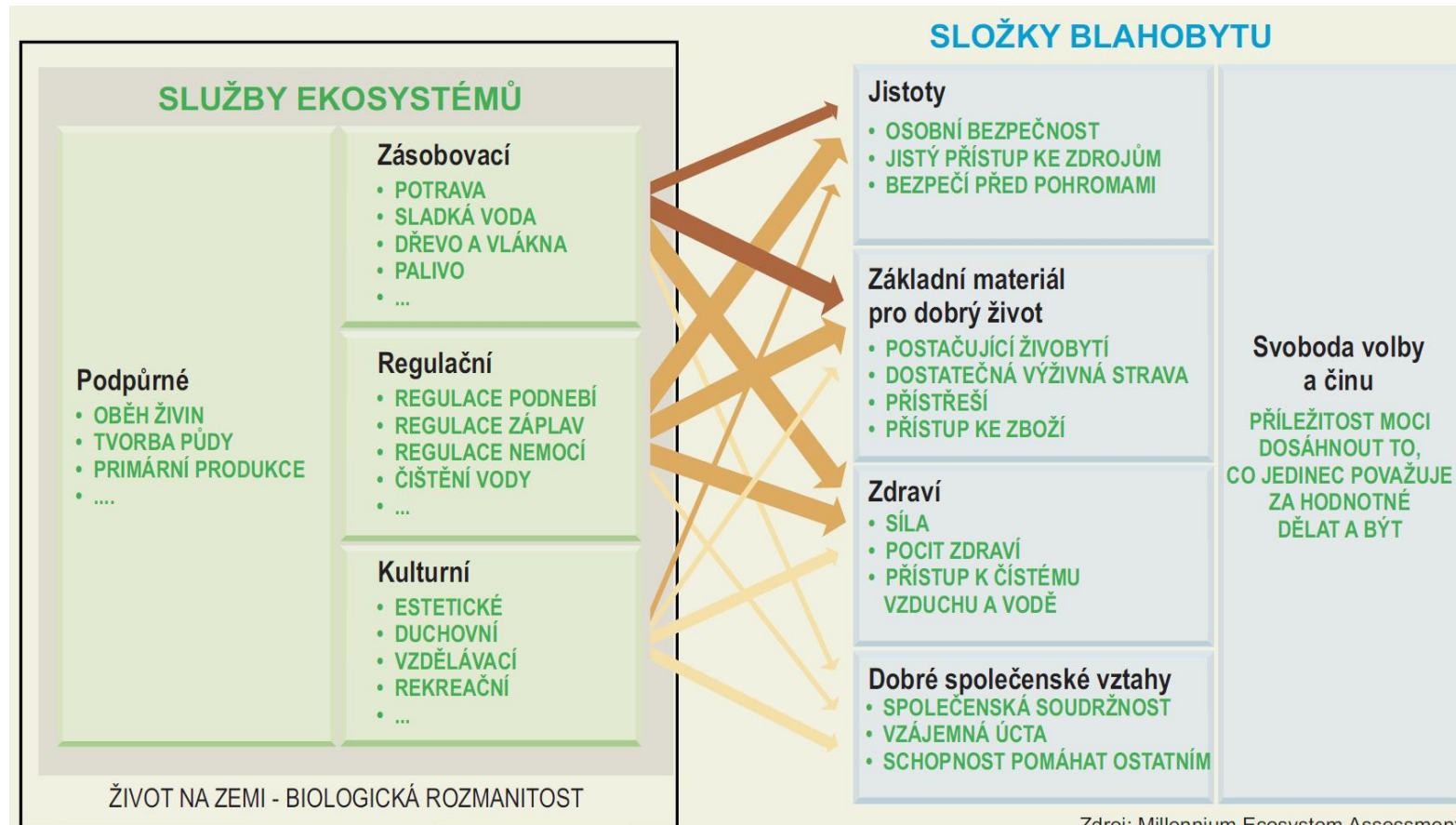

Sustainable use of **renewable resources** means that the pace should not be faster than the rate at which they regenerate. They include biological resources such as biomass (plants and animals); also include freshwater, air, soil (?), and elements like carbon and nitrogen.

Sustainable use of **non-renewable (finite) resources** means that the pace should not be faster than the rate at which their renewable substitutes can be put in place.

Sustainable rate of emitting pollution and wastes means that it should not be faster than the pace at which natural systems can **absorb them, recycle them, or render them harmless.**

Environmentální udržitelnost (pokrač.)

BARVA ŠÍPKY

Potenciál pro zprostředkování socioekonomickými faktory

- malý
- střední
- vysoký

TLOUŠŤKA ŠÍPKY

Síla vazby mezi službou ekosystému a lidským blahobytem

- slabá
- střední
- silná

OECD - kapitálový přístup

- the challenge of sustainable development has been simplified into a question of whether a country's total capital base – or total national wealth – is managed in a way that secures its maintenance over time

$$TNW = pFF^* + pRR + pNN + pHH + pSS$$

where TNW denotes total national wealth, F^* , R , N , H and S are financial, produced, natural, human and social capital

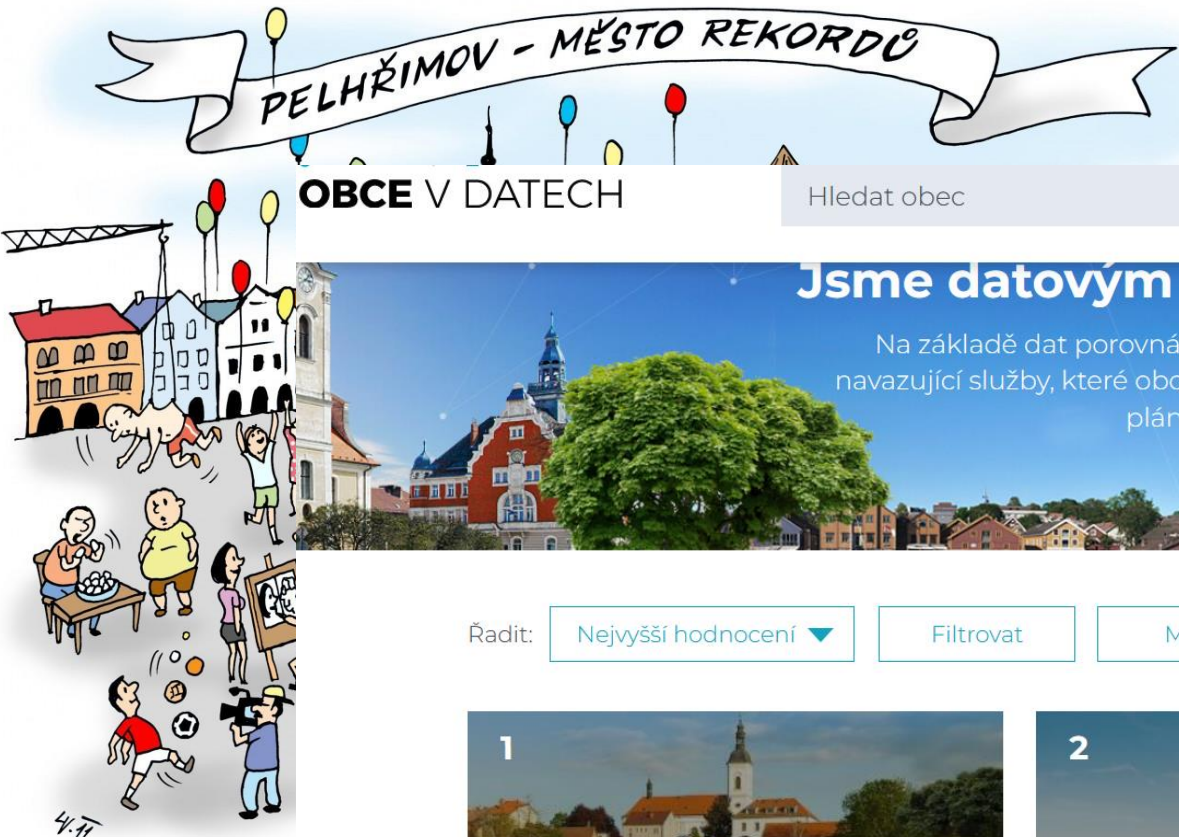
- otázky nahraditelnosti forem kapitálu, porovnatelnosti (sociální má jiný charakter než finanční), kritického kapitálu, selhání trhu, etických pravidel ad.
- určitá varianta tohoto konceptu (plná nahraditelnost forem kapitálu vyjádřeného monetárně) vede k robustnímu měřítku UR: total national wealth per capita (a to dále operacionalizováno do podoby měřitelného indikátoru genuine investment or **genuine savings**)

Příklad – hodnocení udržitelnosti města

Příklad – hodnocení udržitelnosti města

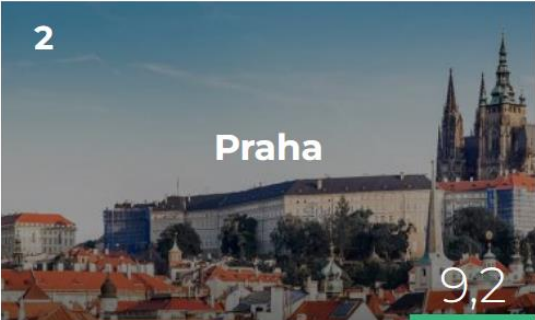
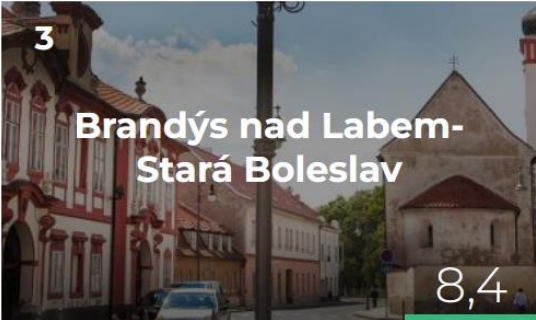

OBCE V DATECH [Přehled obcí](#) [Pro obce](#) [O projektu](#) [Kontakt](#)

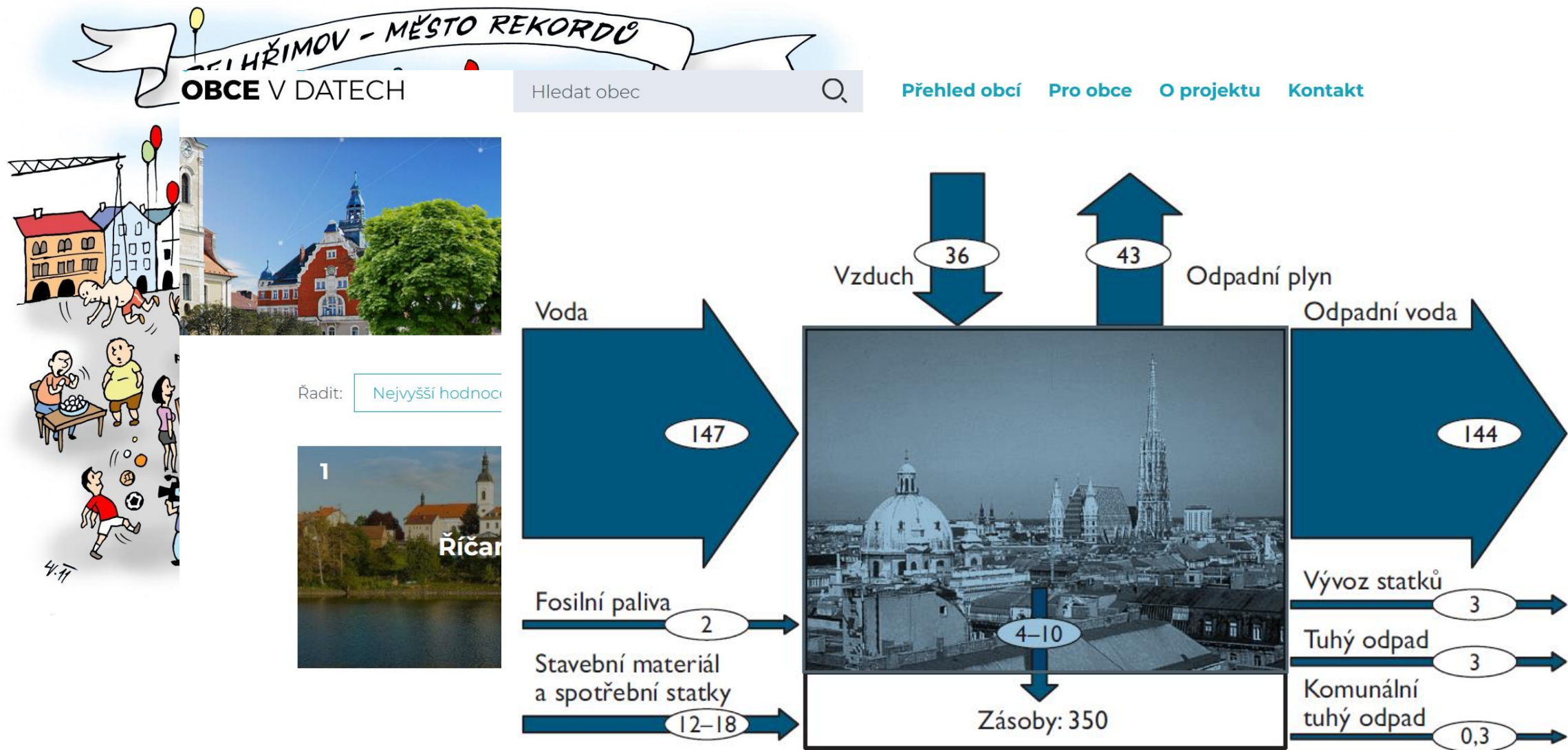
Jsme datovým partnerem českých obcí

Na základě dat porovnáváme kvalitu života v 206 obcích. Nabízíme navazující služby, které obcím pomáhají s interpretací dat a strategickým plánováním na základě dat.

Řadit: [? Která obec se pro vás hodí?](#)

1	 Ričany 10,0
2	 Praha 9,2
3	 Brandýs nad Labem- Stará Boleslav 8,4

Příklad – hodnocení udržitelnosti města

Konceptualizace UR

Konceptualizace - je to proces, kdy přesně definujeme, co máme na mysli.

Koncept – mentální konstrukce, která shrnuje pozorování a zkušenosti, které mají něco společného (např. politická participace, represe, kapitalismus)

Abstraktní koncept – dále upřesňujeme

Výsledkem je vymezený význam pojmů používaných ve výzkumu (termíny, definice, indikátory).

Bez těchto kroků mohou být koncepty zavádějící

Operacionalizace

- Tvorba operační definice konceptu
- V operační definici je koncept vyjádřen popisem operací, kterými bude měřen (které proměnné věrně indikují/popisují daný koncept? Jak tyto proměnné měříme?)
- Měření: přiřazení případů konkrétním hodnotám nebo kategoriím operacionalizovaného konceptu (měření nominální, ordinální, kardinální)

Operacionalizace

- Neříká, co to je studovaný fenomén, ale říká, jak jej poznat.
- Definované pojmy převádíme do zkoumatelné podoby, tj. na empiricky zjistitelné, nějakým způsobem měřitelné údaje.
- Operacionalizace vyjadřuje koncept popisem operací, kterými bude měřen.
- V praxi probíhá jako stanovování indikátorů.

Diagram illustrating the process of operationalization:

```
graph LR; JEV[JEV] -- ZKRESLENÍ --> INDIKATOR[INDIKÁTOR];
```

The diagram shows a box labeled "JEV" on the left, connected by a horizontal arrow to a box labeled "INDIKÁTOR" on the right. Above the arrow is the word "ZKRESLENÍ" and below it is "OPERACIONALIZACE".

Operacionalizace konceptu

Příklad: Koncept deprivace

Deprivace			KONCEPT		
Fyzická	Ekonomická	Sociální	Politická	Psychická	DIMENZE KONCEPTU
<i>Sociální deprivace je situace strádání ve společenské oblasti, sociální izolace a narušení sociální identity a dovedností.</i>					KONCEPTUALIZACE
Indikátor č. 1 Sociální izolace: - Počet přátel - kontakt s rodinou - angažmá v organizacích - kontakt se sousedy	Indikátor č. 2 Nedostatek oceněných rolí - povolání - stav	Indikátor č. 3 Sociální dovednosti - introverze/extroverze - asertivita	OPERACIONALIZACE		

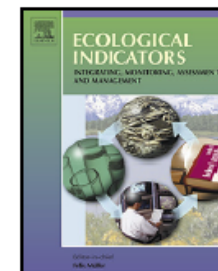

ELSEVIER

Contents lists available at [ScienceDirect](http://www.sciencedirect.com)

Ecological Indicators

journal homepage: www.elsevier.com/locate/ecolind

Sustainable Development Goals: A need for relevant indicators

Tomáš Hák, Svatava Janoušková*, Bedřich Moldan

Charles University Environment Center, José Martího 2/407, 162 00 Prague, Czech Republic

ARTICLE INFO

Article history:

Received 23 October 2014

Received in revised form 9 July 2015

Accepted 4 August 2015

Available online 21 August 2015

Keywords:

Sustainable Development Goals

Indicators' relevance

Indicators' framework

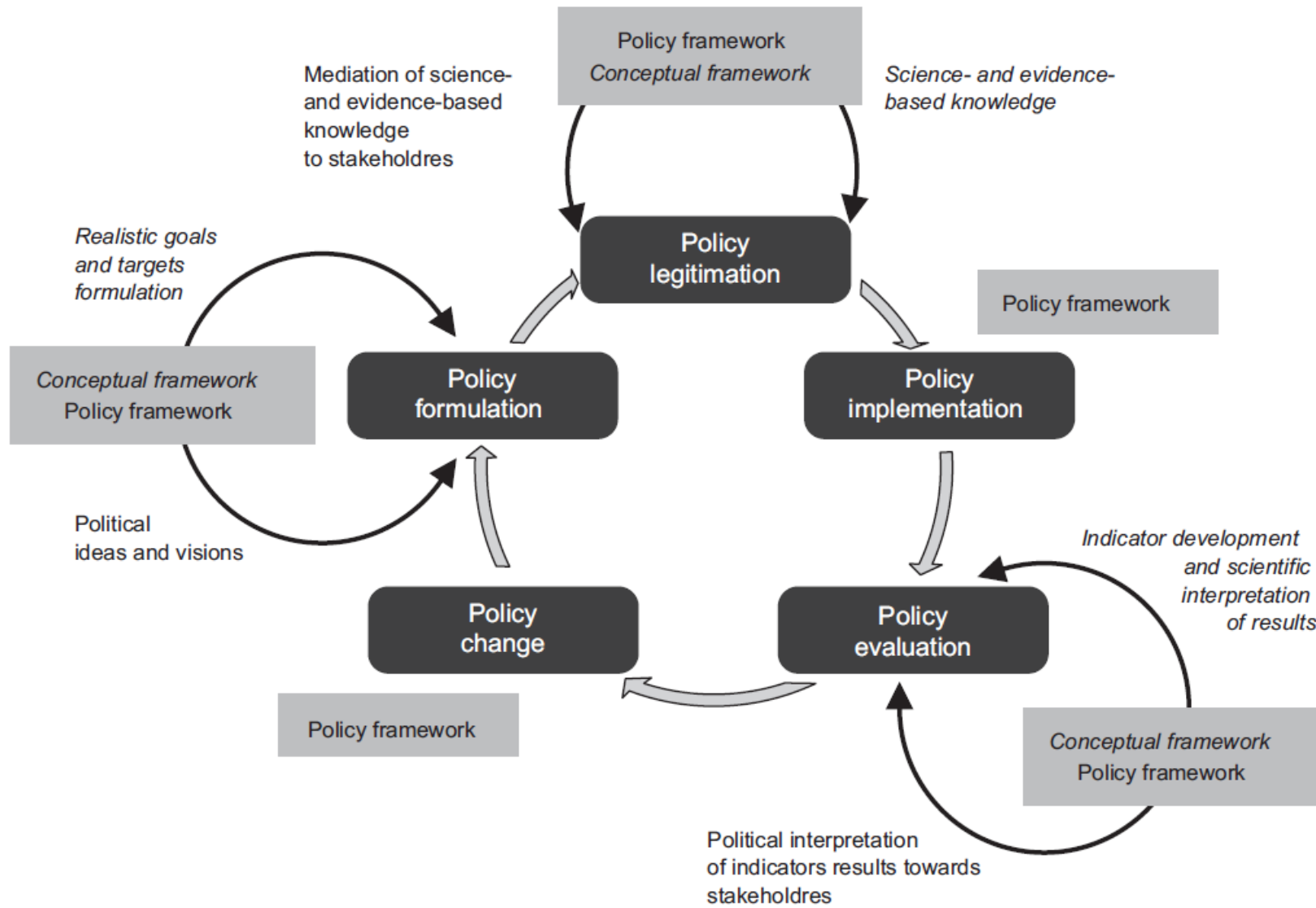
Sustainable development assessment

ABSTRACT

At the UN in New York the Open Working Group created by the UN General Assembly proposed a set of global Sustainable Development Goals (SDGs) which comprises 17 goals and 169 targets. Further to that, a preliminary set of 330 indicators was introduced in March 2015. Some SDGs build on preceding Millennium Development Goals while others incorporate new ideas. A critical review has revealed that indicators of varied quality (in terms of the fulfilment certain criteria) have been proposed to assess sustainable development. Despite the fact that there is plenty of theoretical work on quality standards for indicators, in practice users cannot often be sure how adequately the indicators measure the monitored phenomena. Therefore we stress the need to operationalise the Sustainable Development Goals' targets and evaluate the indicators' relevance, the characteristic of utmost importance among the indicators' quality traits. The current format of the proposed SDGs and their targets has laid a policy framework; however, without thorough expert and scientific follow up on their operationalisation the indicators may

SDGs: A need for relevant indicators

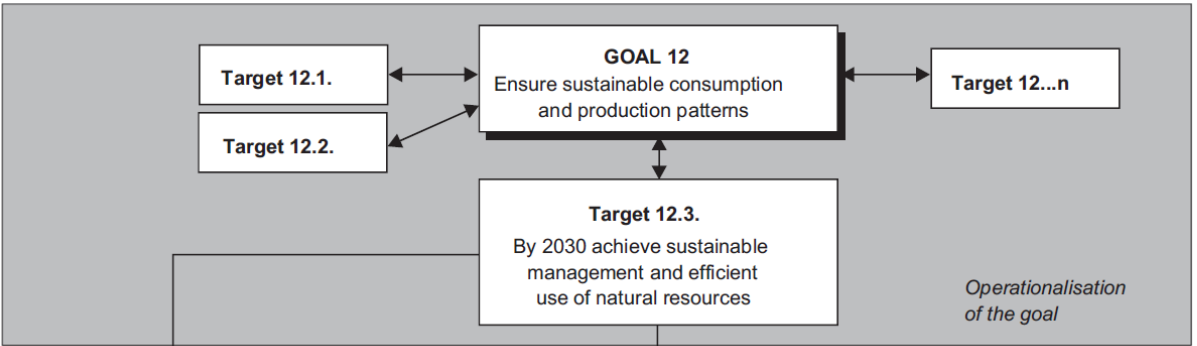
- Politický rámec (policy framework)
- Indikátorový rámec (conceptual framework)
- Indikátorová relevance
  - *Link to the target*: The indicator should be clearly linked to one or more targets and provide robust measures of progress towards the target(s).
  - *Policy relevance*: The indicator should be relevant to policy formulation and provide enough information for policy making.
  - *Applicability at the appropriate level*: For global monitoring, the indicator should be relevant to all countries; for national monitoring, the indicator should be relevant to national priorities.

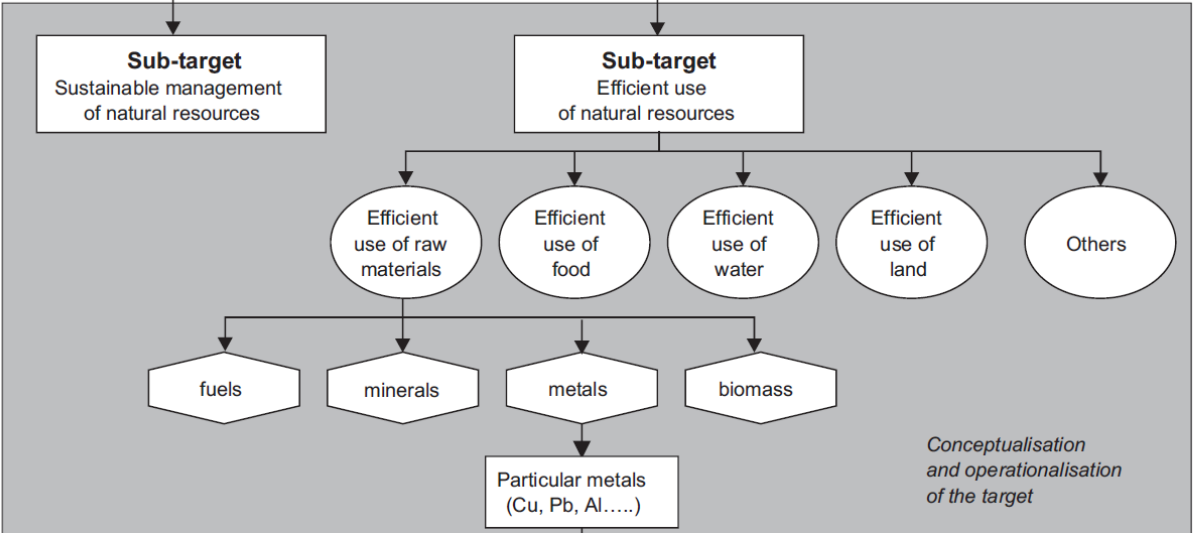
- Politický rámec (policy framework)
- Indikátorový rámec (conceptual framework)

Fig. 1. A policy cycle linked to policy and conceptual frameworks.

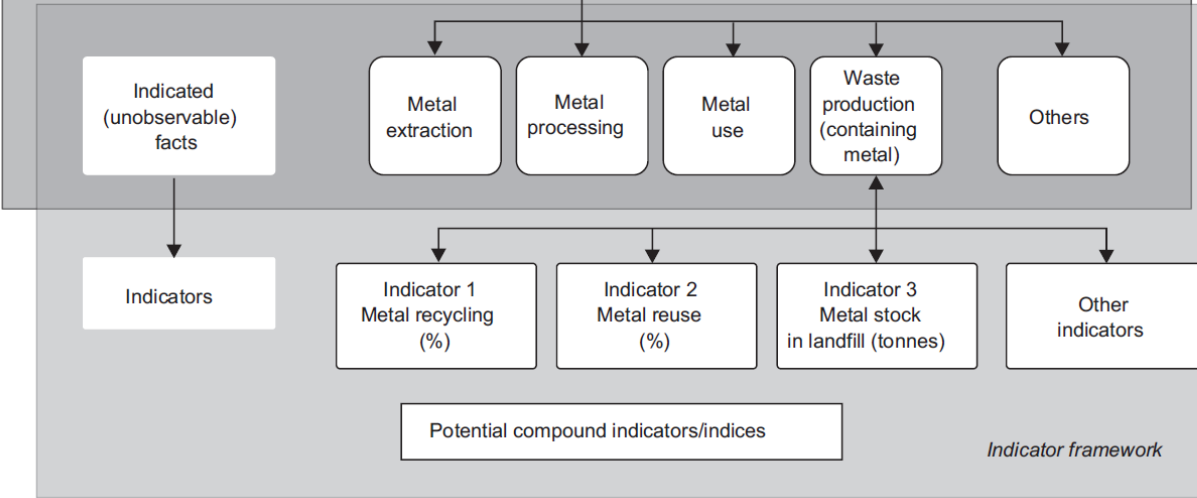

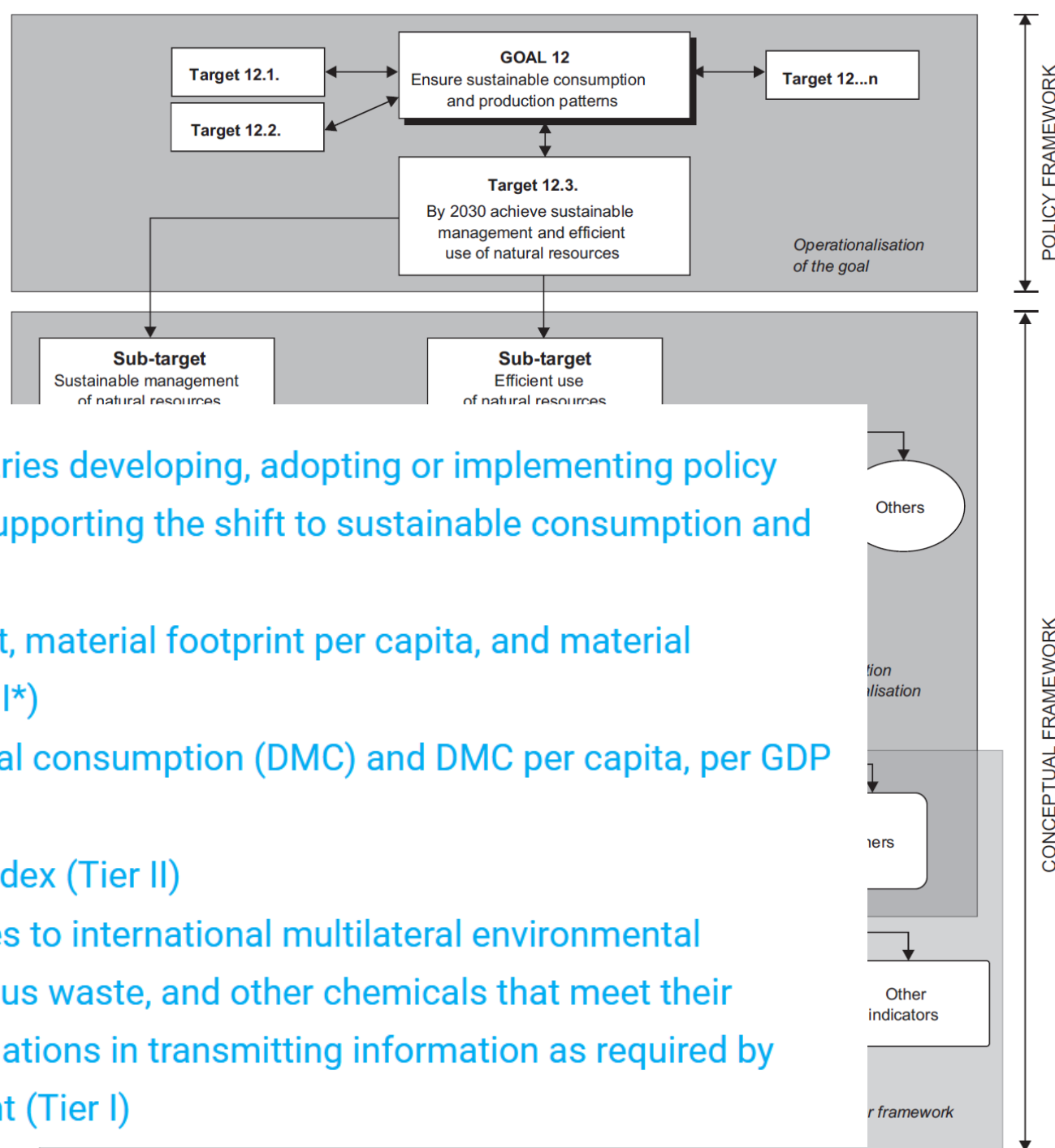
POLICY FRAMEWORK

CONCEPTUAL FRAMEWORK

INDICATOR FRAMEWORK

- 12.1.1 Number of countries developing, adopting or implementing policy instruments aimed at supporting the shift to sustainable consumption and production (Tier II)
- 12.2.1 Material footprint, material footprint per capita, and material footprint per GDP (Tier II*)
- 12.2.2 Domestic material consumption (DMC) and DMC per capita, per GDP (Tier I)
- 12.3.1(b) Food waste index (Tier II)
- 12.4.1 Number of parties to international multilateral environmental agreements on hazardous waste, and other chemicals that meet their commitments and obligations in transmitting information as required by each relevant agreement (Tier I)

Závěrem

- Bez konceptualizace UR možno dojít k nesprávným výsledkům (data/indicator-driven approach)
- Součástí operacionalizace konceptu je správná „indikátorová relevance“ (nutno testovat)